

בית משפט לענייני משפחה בתל אביב - יפו

ת"ע 64619-02-20 XXX נ' XXX
כב' הרשמת עינת גלעד משולם

מבקשת

ח' ע'

ע"י ב"כ עו"ד מאיר בר מוחא ו/או עו"ד שמעון פרץ
ו/או עו"ד גיא אברהמי ו/או עו"ד איתי ביטון
מרח' מנחם בגין 150 תל אביב (מגדל WE)

נגד

משיב

י' ש'

ע"י ב"כ עו"ד דורית ניסנבאום ואח'
מרח' אורון 25 חיפה

החלטה

עניינה של החלטה זו בבקשה להורות על חיוב בהפקדת ערובה להבטחת הוצאות. בהחלטה זו, גב' ח' ע' תכונה להלך-המבקשת ואילו מר י' ש' יכונה להלך-המשיב.

1. גב' ח' ע' ל' ז"ל (להלך-המנוחה או המורשה) נפטרה ביום 17.9.2019 ולא הותירה אחריה ילדים. המשיב, הוא אחיינה של המנוחה והמבקשת היא בת של בת דודתה של המנוחה.
2. המורשה הותירה אחריה צוואה מיום 3.4.2013 (להלך-הצוואה). הצוואה אושרה בפני נוטריון עו"ד נ' ש' (להלך-הנוטריון) ובה הורשה המנוחה את כל רכושה למבקשת.
3. המבקשת הגישה בקשה לצו קיום צוואה אחר המורשה. לבקשה לקיום צוואה הוגשה התנגדות המשיב ולפיכך, הרשמת לענייני ירושה הורתה על העברת התיק לבית המשפט.

תמצית טענות הצדדים

4. המבקשת עותרת להורות למשיב להפקיד ערובה בסך של 150,000 ₪ להבטחת הוצאותיה, זאת מהנימוקים הבאים:
 - 4.1 סיכויי ההתנגדות להתקבל הם על הצד הנמוך (סעיף 10). מדובר בהתנגדות סרק בלתי מבוססת שסיכוייה להתקבל נמוכים שלא לומר אפסיים (סעיף 7).
 - 4.2 בחודש פברואר 2020 הגיש המשיב התנגדות לכאורית הכוללת שלוש טענות לפסלות הצוואה אשר נטענו ללא צירוף ראיה.
 - 4.3 המשיב לא התייצב לשני דיוני קדם משפט, ובמעמד זה לא הציגו באי כוח המשיב טענות פסלות מבוססות.
 - 4.4 ביום 13.01.2021 הגיש המשיב תצהיר מטעמו ובו העלה שבע טענות (לכאוריות) לפסלות צוואת המנוחה. גם בתצהיר זה לא הציג המשיב ראיה כלשהי להוכחת טענותיו, חרף החלטת בית המשפט שהורתה לו לעשות כן.

בית משפט לענייני משפחה בתל אביב - יפו

ת"ע 64619-02-20 XXX נ' XXX
כב' הרשמת עינת גלעד משולם

- 4.5 המבקשת אוחזת בצוואה כשרה, נאלצת לספוג נזק כלכלי בדמות הוצאות ייצוג משפטי ונזק כספי שנגרם לעיזבון בשל התנגדות סרק בלתי מבוססת ולראיה, התיק נפתח לפני כשנה, אולם עד כה לא הציג המשיב אף לא טענה מבוססת אחת לפסלות הצוואה.
- 4.6 המשיב חי בארצות הברית מזה ארבעה עשורים. הוא הצהיר שבשל מצבו הרפואי אינו יכול ואינו מתכוון להתייצב לדיונים; המשיב אינו מבקר ומנוע מלהגיע לישראל, כך שאם ייפסקו הוצאות לחובתו לא תהיה למבקשת אפשרות לגבות, אף לא בהוצאה לפועל; ככל הנראה למשיב אין רכוש בארץ וככל שישנו ניתן להציעו כבטוחה.
5. המשיב מבקש להורות על דחיית הבקשה, זאת מהנימוקים הבאים:
- 5.1 תכלית הבקשה היא ניסיון נואל למנוע את גישת המשיב לערכאות, דרישתה מופרכת חסרת איזון או שחר ולכן יש לסלק על הסף את הבקשה אגב חיובה בהוצאות.
- 5.2 הבקשה אינה ערוכה כדין ולא צורף לה תצהיר כדין ולכן דינה להידחות: מועד אימות התצהיר הוא 4.3.2020 בעוד שהבקשה הוגשה בשנת 2021, לא ניתן לראות בכך "טעות סופר", אף לא שולמה אגרת הבקשה.
- 5.3 המבקשת "צצה" בחיי המנוחה בשנת 2012, ניצלה את מצבה הנפשי, הקוגניטיבי והבריאותי של המנוחה, כמו את היעדרות המשיב בשל מצבו הבריאותי הקשה.
- 5.4 תלות המנוחה במבקשת, בערוב ימיה ובשנים קודם לפטירתה הייתה מוחלטת והוכחה על פי המבקשת ולכן במצב דברים זה חלה על המבקשת החובה להוכיח כי לא ניצלה תלות זו לטובתה.
- 5.5 המבקשת שיקרה במצח נחושה לבית המשפט, לאפוטרופוס הכללי ולמוסדות נוספים על מנת להתחזות לקרובתה של המנוחה לשם קבלת טובות הנאה. בד בבד התקשתה להשיב לבית המשפט מהי קרבתה המשפחתית למנוחה.
- 5.6 הצוואה מלאה בפגמים טכניים ומהותיים כאחד, כמו גם מנסיבות חייה של המנוחה ומתיקה הרפואי בין השנים 2012 עד 2019 (הצוואה נערכה בשנת 2013) עולה חשד כבד לניצול ולעושה של המבקשת את המנוחה.
- 5.7 התקיימו בתיק שני קדמי משפט, בעיצומם של סגרים והגבלות בשל נגיף הקורונה גם בישראל וגם בארצות הברית. לא נשמעו ראיות, לא נחקרו עורך הצוואה והמבקשת על אודות הגרסאות, מצגי השווא ו"הטעויות" השזורים במסמכי התיק.
- 5.8 המשיב מתגורר עם משפחתו בארצות הברית ואין לו רכוש על שמו בישראל. אין בעובדה זו בלבד להוות טעם לחייבו בהפקדת ערובה, כאשר כל הוראות בית המשפט מולאו עד כה על ידו כדבעי. ולמצער נחתמו כל תצהיריו בפני הקונסול בלוס אנג'לס.
- 5.9 המבקשת אף לא טרחה לטעון שבדקה את מצבו של המשיב בארצות הברית, אלא התמקדה באי התייצבותו לשני קדמי המשפט, בעוד נוכחותו הפיזית לא התאפשרה עד כה בעיקר בשל נגיף הקורונה. יתר על כן, בתו נכחה בדיון והמשיב היה זמין באמצעים אלקטרוניים.

בית משפט לענייני משפחה בתל אביב - יפו

ת"ע 64619-02-20 XXX נ' XXX
כב' הרשמת עינת גלעד משולם

5.10 בהתאם לפסיקה, התניית זכות חוקתית של משיב לקבל את יומו בבית המשפט בהפקדת ערובה כספית נעשית בנסיבות חריגות; הפקדת הערובה תפגע בזכותו הקניינית כשכל חטאו הוא מגורים בארצות הברית.

6. המבקשת בתגובתה צירפה תצהיר מאומת וערוך כדין כתימוכין ואף הבהירה כי הבקשה פטורה מתשלום אגרה.

דיון

7. ההחלטה ניתנת בהתאם להוראות תקנות סדר הדין האזרחי (תיקון) (תיקון), התשפ"א-2020, שפורסמו ביום 27.12.2020, המאריכות את סמכות הרשמים ליתן החלטות בהתאם לתקנות סדר הדין האזרחי, תשמ"ד-1984 (להלן-**תקנות תשמ"ד**). עוד יצוין, בפתח ההחלטה כי לנוכח צירוף התצהיר ומעת שהבקשה אינה נדרשת בתשלום אגרה (ר' נוהל מזכירות 314-19 "בעלי דין ועניינים פטורים מאגרה על פי חוק" מיום 1.3.2020 לצד מצורפי התגובה) טענות הסף לדחיית הבקשה אינן מתקבלות.

8. תקנה 519(א) לתקנות תשמ"ד ותקנה 157(א) לתקנות סדר הדין האזרחי, תשע"ט-2018 (להלן-**תקנות תשע"ט**), קובעות כי בית המשפט רשאי, אם נראה לו הדבר, לצוות על תובע לתת ערובה לתשלום הוצאותיו של נתבע. בהתנגדות לקיום צוואה, חרף תקנה 21(א) לתקנות הירושה, תשנ"ח-1998 ביחס למיחות התובע והנתבע, ניתן לחייב את המתנגד בהפקדת ערובה, שכן המתנגד תובע לעצמו זכות בעיזבון (ראו תמ"ש 2672-06-16 **פלונית נ' פלוני ואח'** (9.10.2016); ת"א (מחוזי י-ם) 526/93 **קליין בע"מ נ' מניירט וידר**, תשנ"ו (3) 361, 363 (1996)).

9. הן תקנות תשמ"ד והן תקנות תשע"ט אינן מונות את השיקולים שאותם על בית המשפט לשקול בעת דיון בבקשה לחיוב תובע בהפקדת ערובה. השיקולים המנחים כעולה מהפסיקה הם, בין היתר, סיכויי התביעה ומורכבות ההליך, מצבו הכלכלי של התובע, מועד הגשת הבקשה, השלב שבו מצוי ההליך, זהות הצדדים, התנהלותם ותום ליבם (כבוד השופט גרוסקופף, רע"א 4339/19 **שרית קילקר נ' עובד נועם** פסקה 12 והאסמכתאות שם (27.08.2019)). "עיקר העיקרים הוא שלא תיחסם דרכו של התובע הלגיטימי, וישנה מעין "מקבילית כוחות" בין סיכויי ההליך מזה, יכולת התובע מזה, וזכות הגישה לערכאות שברקע הנורמטיבי. לבית המשפט מסור שיקול דעת רחב, ועליו לשקול בכל מקרה, על פי נסיבותיו, את סיכויי ההליך, מורכבותו, מיהות הצדדים ותום ליבם" (כבוד השופט רובינשטיין, ע"מ 1171/16 **פלוני נ' פלוני** (18.2.2016)).

10. בפסיקה הוכרו ארבעה מבחנים עיקריים שעל בית המשפט לשקול בבואו לקבוע האם נסיבות המקרה מצדיקות חיוב בהפקדת ערובה: סיכויי תביעה קלושים - בגדרו יש לבחון על פניו את סיכויי התביעה בשלב מקדמי של ההליך מבלי שבית המשפט יידרש לניתוח מעמיק שלהם; מצב כלכלי ירוד של התובע - בגדרו נקבע, כי כאשר עסקינן בתובע שהוא תושב הארץ, מצבו הכלכלי אינו מהווה שיקול בבחינת השאלה האם לחייבו בהפקדת ערובה, וזאת נוכח התפיסה שהימצאות בארץ משמעותה שהוא

בית משפט לענייני משפחה בתל אביב - יפו

ת"ע 64619-02-20 XXX נ' XXX
כב' הרשמת עינת גלעד משולם

אישיות כלכלית שניתן יהיה להיפרע ממנה ברבות הימים (רע"א 2142/13 נעמאת נ' קרמין (13.11.2014)); **תושבות חוץ** - בגדרו יש לבחון, האם התובע הוא אזרח זר שאין בידו להצביע על נכסים בישראל מהם יוכל הנתבע להיפרע. בתוך כך גם תושב חוץ שאינו נוקב במען עדכני בכתב התביעה עשוי להוות שיקול לחיוב בערובה.

11. אשר **לסיכויי התביעה** - נפסק כי שיקול זה אינו עומד בפני עצמו כשיקול לחיוב בהפקדת ערובה, "אלא במקרים של הליך שניתן להגדירו כהליך סרק מובהק" (רע"א 6353/12 אברהם נ' יגרמן (16.1.2013), להלן-**עניין יגרמן**). טענות הצדדים לעניין התביעה נשענות על טיעונים עובדתיים ומשפטיים שלובים. עם זאת בזהירות הנדרשת לשלב זה ניתן לומר כי יהיה על המשיב לעבור משוכות לא מבוטלות, זאת בין היתר למקרא החלטות בית המשפט שניתנו עד כה ולנוכח מהות ההליך, טיב הטענות והמסמכים שצורפו ואלה שלא צורפו.

התנגדות המשיב לבקשה לצו קיום צוואה התמקדה תחילה בחשש כבד בדבר יכולתה הקוגניטיבית של המצווה בשעתה ולהתנהלות חשודה וכוחנית של המבקשת, תוך הטלת ספק בדבר כשרות הצוואה; בכך שהמשיב זכאי לרשת את המנוחה כנטען בשל קרבתו המשפחתית, ככל שהצוואה לכאורה תימצא פסולה ותבוטל על ידי בית המשפט; בשל עריכת הצוואה בניגוד לדרישות החוק והתקנות ובכלל זה ביחס למספר סידורי וכתב היד, שוני בחתימת המצווה מחתימתה הרגילה ואי עמידה בכללים בעת החתימה בפני הנוטריון (סעיפים 33-35, 28-30 לכתב ההתנגדות); טענה בדבר ספק האם ידעה המנוחה לקרוא על מה שחתמה ולהבין את הנחתם; וכן "חשש כבד לאותנטיות" של הצוואה בשים לב לתוכנה והותרת אחיינה המשיב ללא התייחסות כלל (סעיף 27). כתב ההתנגדות לא נשא מסמכים נלווים זולת תמונת המנוחה ובעלה ז"ל, תצהיר המשיב וכן את מסמכי הצוואה והנלווים לה.

בדיון קדם משפט ראשון, הרחיבה ב"כ המשיב בתיאור על אודות טעמי ההתנגדות לקיום הצוואה (פרוטוקול 18.6.2020, עמוד 2) ומנגד ב"כ המבקשת הצביע על דלות המסמכים והטענות וטען כי לא ניתן להסתפק בחששות וספקות ללא תימוכין ואף שלל את הנטען ביחס לטענות ביחס לנוטריון (עמוד 3 ש' 12-10, 25, עמוד 4 ש' 12, 24, עמוד 5 ש' 10-24). בשלהי הדיון ניתנה החלטת כבוד המותב אשר קבעה בין היתר כך: **"עד למועד זה חובה על המתנגד להציג ראשית ראיה לעילות ההתנגדות"** (סעיף 2 להחלטה מיום 18.6.2020).

אף במסגרת קדם הדיון השני, שטחו באי כוח הצדדים את הטענות ובו נוספו טענות עובדתיות, נחקרה המבקשת על קשריה המשפחתיים עם המנוחה ובשלהי הדיון ניתנה ההחלטה הבאה:

1. "זוהי ישיבת קדם המשפט השנייה, כשבישיבה הראשונה, שהתקיימה ביום 18.6.20, ניתן צו גילוי מסמכים הדדי ונקבע קדם משפט נוסף להיום, בו התבקש המתנגד להציג ראשית ראיה לעילות ההתנגדות.

2. המתנגד מתבקש להגיש את עילות ההתנגדות הנטענות על ידו בצירוף ראשית ראיה לטענותיו, בתצהיר ערוך כדין וזאת תוך 30 יום מהיום..." (החלטה מיום 13.12.2020).

בית משפט לענייני משפחה בתל אביב - יפו

ת"ע 64619-02-20 XXX נ' XXX
כב' הרשמת עינת גלעד משולם

לנוכח החלטה זו צורף תצהיר מטעם המשיב ובו עילות התנגדות מעובות ונוספות, אף צורפו תצהירי קרובי המשיב. בקצירת האומר, טעמי ההתנגדות מושתתים, בין היתר, על ההתנהלות בתיקים קשורים (תיק האפוסטרופוסות) והאופן שבו הציגה המבקשת את קרבתה המשפחתית למנוחה (סעיפים 3-5); טענות בדבר פגמים בצוואה (סעיפים 6,7); טענות ביחס לאופן ולחתימת הצוואה בפני הנוטריון (סעיפים 8-10); מצבה הקוגניטיבי הירוד של המנוחה, טענות בדבר השתלטות המבקשת עליה תוך ניצול מצבה והשפעה על רצון המנוחה (סעיפים 12-15, 19-20).

מנגד המבקשת בתשובה הדגישה, כי טענות המשיב נעדרות תשתית ראייתית כמתחייב לביסוס עילות ההתנגדות (סעיפים 1-4), לא צורפו ראיות חיצוניות אלא תצהירים של בני משפחה; עוד הדגישה כי לא הורם נטל ראייתי שכן עסקינן בצוואה שלא נפל בה פגם פורמאלי (סעיף 5, סעיף ו' על תת סעיפיו) וכי אין בדין עילת פסלות צוואה בשל קירבה משפחתית או העדרה, תוך התייחסות לנסיבות הקשר שבין המנוחה לבין המבקשת (סעיפים 7-10); המבקשת אף דחתה את הטענות ביחס להוראות הנוטריונים (סעיף ז'); בדבר השפעה בלתי הוגנת (סעיפים 11-15); טענות בדבר העדר כשרות לצוות (סעיפים 16-19); דחיית טענות בדבר הוראה מגבילה בצוואה וביחס לנכתב כי הצוואה לטובת עדים (סעיפים ד' ו-ה' על תתי הסעיפים).

ייתאמר בזהירות הנדרשת, כי נחזה שטענות המבקשת, בדבר העדר תשתית ראייתית מספקת ביחס לחלק מטעמי ההתנגדות, אינן קלוטות מן האוויר. בנוסף, עיון בכתב ההתנגדות ואף בתצהיר המאוחר לו מלמד על טענות כלליות ללא תיאור עובדתי בדבר פעולות קונקרטיות שביצעה המבקשת לכאורה. אף טענה בדבר השפעה בלתי הוגנת של המבקשת על המנוחה, אינה מתבססת לכאורה על ידיעות עובדתיות, שהרי המשיב לא היה בישראל והקשר המתואר עם המנוחה היה טלפוני אם כי בהמשך נטען לקשר עם בתו. עוד יוזכר, כי חזקה היא שאדם כשר לפעולות משפטיות, בהן עשיית צוואה, והכופר בכשרות זו עליו הראיה (ע"א 1212/91 קרן לב"י נ' פליציה בינשטוק, פ"ד מח (3) 705 (1994)). שלילת הכושר לצוות, לאחר מות, מאדם שבמהלך חייו לא הוטל ספק בכושרו לעשות פעולות משפטיות לרבות עשיית צוואה, אינה עניין של מה בכך (בהקשר זה ראו דברי ב"כ המשיב בדיון מיום 18.6.2020: "אני לא אמרתי שהיא לא הייתה צלולה", עמוד 4 ש' 2).

אשר לטענה כי הצוואה נחתמה מחמת השפעה בלתי הוגנת מצד המבקשת, בעניין זה הטעימה המבקשת כי טענה זו לא הועלתה בכתב ההתנגדות או בדיונים "כי אם 'צצה' ע"י ב"כ המתנגד (סעיף 11). יתר על כן הנטל להוכיח, כי המנוחה עשתה את צוואתה מחמת השפעה בלתי הוגנת מוטל על המשיב, הטוען זאת, וכל ספק בעניין זה פועל לטובת מבקשת קיום הצוואה (סעיף 30(א) לחוק הירושה, תשכ"ה-1965; ע"א 190/68 סוטיצקי נ' קלינברוט, פ"ד כב (2) 138 (1968); דנ"א 1516/95 מרום נ' היועץ המשפטי לממשלה, פ"ד נב (2) 813 (1998)). עיון בתצהיר המאוחר מלמד שאף טענה זו נטענה ללא פירוט בדבר מערכת עובדות מפורטת ולכאורית אשר יצרה את ההשפעה הנטענת, כי אם תוך העלאת טענה כללית בלבד והסתמכות, בין היתר, על תצהירי קרובי משפחה של המשיב. בתוך כך יש לקחת בחשבון כי בעת עשיית הצוואה בשנת 2013, התגוררה המנוחה בישראל בעוד שהמבקש כאמור שהה בארצות הברית.

בית משפט לענייני משפחה בתל אביב - יפו

ת"ע 64619-02-20 XXX נ' XXX
כב' הרשמת עינת גלעד משולם

זכותו של בעל דין לעמוד על בירור ההליך בו פתח ולבטח הליך בקשה זו אינו מהווה אכסניה מתאימה לבחינת כלל הטענות. עם זאת, לנוכח מתווה הפסיקה ובשים לב להעדרם של מסמכים חיצוניים ניתן לומר שאף אם כתב ההתנגדות נשען על טענות עובדתיות שמחן עולה קושי מובנה להעריך בשלב מקדמי, משעיקר העיגון מתבסס על טענות ותיאורי המבקש וקרוביו, נחזה שסיכוייה אינם גבוהים. באשר לטענות המשפטיות, הנשענות על פגמים נטענים בצוואה, אופן אישורה בפני הנוטריון, נפקות התנהלות המבקשת בתיקים הקשורים - אזי סוגיות אלה יתבררו על ידי בית המשפט בדונו בהליך העיקרי. יוצא אפוא, מעת שנמצא שישנן שאלות הנדרשות בבירור לא ניתן לקבוע, לבטח לא בשלב זה, כי מדובר בתובענת סרק לחלוטין. בפרט בשלב התחלתי של בירור, באופן המלמד על קושי מובנה להעריך ביחס לטענות אלה את סיכויי התביעה. ניתן לומר כי על פניו, עילת התביעה מוקשית, אך עם זאת לא ניתן לקבוע באופן נחרץ, עתה, כי מדובר "בהליך סרק מובהק" (כבוד השופט זילברטל, רע"א 5738/13 אבו סעלוק נ' שירותי בריאות כללית, פסקה 6 (14.11.2013)).

12. המשיב טוען, כי הוראה בדבר הפקדת ערובה ניתנת בנסיבות חריגות בתוך כך טרח והפנה לפסיקה. טענת המשיב באשר להלכה הפסוקה בדיון היא, אלא שהפסיקה שאליה הפנה אינה תואמת את נסיבות תיק זה: כך, רע"א 7221/16 הטכניון-מכון טכנולוגי לישראל נ' צ'רלס מילגרומ (13.9.2017), עניינו העיקרי בבחינת האפשרות לחייב מבקשים בהוצאות "יחד ולחוד" כשיקול לפטור חברה מהפקדת ערובה על סמך זאת. מדובר בערעור על בית המשפט המחוזי אשר פטר חברה בע"מ מהפקדת ערובה, כבוד השופט הנדל החזיר את הדיון במקרה זה לבחינה חוזרת לערכאה דלמטה, מובן כי מדובר בנסיבות שונות בתכלית מהעניין דנא ואף אינן מועילות למשיב בטיעונו לנוכח התוצאה. המשיב אף הפנה לעניין יגרמן אשר הוזכר לעיל. כבוד השופט זילברטל אמנם מבטל חיוב בהפקדת ערובה על רקע נסיבותיו, בציינו כי אין מדובר בהליך סרק מובהק בשים לב למועד שבו הוגשה הבקשה וכי במקרה המסוים הפקדת הערובה תהווה מחסום לתובע מפני בירור התובענה, אך לצד זאת הבהיר מפורשות בהאי לישנא: "בענייננו לא מתקיים אף אחד מהמצבים העיקריים שבגדרם מחויב תובע בערובה להוצאות הנתבע – היעדר כתובת או הימצאות התובע בחו"ל..." (פסקה 7) ואילו בעניינו מדובר במשיב הנמצא בחו"ל. באופן דומה החלטת בית המשפט העליון ברע"א 7543/04 שמואל ליסטר נ' אשר ליסטר (3.10.2004) שבה בית המשפט ביטל הוראה בדבר הפקדת ערובה, כשקבע שלא ניתן להורות על הפקדתה רק בשל מצב כלכלי רע של תובע בתובענה בעלת סיכויים, לא דובר כעולה מנתונו בתושב חוץ או במי ששווה מחוץ לגבולות ישראל. עוד הפנה המשיב הפנה לרע"א 3601/04 לין ו'נציון נ' מדינת ישראל מנהלת ההגירה/משטרת ישראל (18.10.2007), אלא שבעניין זה בית משפט השלום דחה בקשה להפקדת ערובה בעוד בית המשפט המחוזי הורה על הפקדת ערובה, משום שדובר בתובע אזרח סין. בית המשפט העליון אישר את החלטת בית המשפט המחוזי להורות על הפקדת ערובה. עוד קבעה כבוד השופטת פורקציה כך: "במסגרת האיזון בין השיקולים השונים, כאשר תובע מתגורר בחוץ לארץ, ואין בידיו נכסים בארץ מהם ניתן להיפרע, או שאין הוא ממציא את מענו העדכני כנדרש על פי תקנות סדר הדין, הנטייה בדרך כלל היא לחייבו בהפקדת ערובה להוצאות"

בית משפט לענייני משפחה בתל אביב - יפו

ת"ע 64619-02-20 XXX נ' XXX
כב' הרשמת עינת גלעד משולם

(שם פסקה 8), בקובעה זאת הפנתה לספרו של י' זוסמן **סדרי הדין האזרחי** (מהדורה שביעית, 1995) 900, שאף המשיב מפנה אליו (סעיף 11 לתשובה).

13. השיקול המרכזי, הרלוונטי ביישום לענייננו, הוא עובדת היות המשיב תושב חוץ. שכן במקרה כזה עולה חשש כי המבקשת תתקשה להיפרע את הוצאותיה במידת הצורך, לרבות בעזרת מנגנוני האכיפה והגבייה. חשש זה מתעורר באופן מובהק מקום שבו מדובר במי שהוא תושב חוץ, אשר אין בידיו נכסים בישראל שעליהם ניתן להסתמך לצורך החזר ההוצאות (כבוד השופטת וילנר, רע"א 3746/20 קריל נ' ריטיקר (12.11.2020)).

המשיב הוא תושב ארצות הברית, המתגורר מחוץ לישראל ארבעה עשורים מאז היותו כבן 32 שנים. למשיב אין נכסים בישראל, כך נכתב ברורות בתשובתו "אין לו רכוש על שמו בישראל" (סעיף 8 לתשובה). המשיב הטעים, כי בשל מצבו הרפואי נמנע מלהגיע בעבר לישראל (סעיף 15 לכתב ההתנגדות, השוו סעיף 10 לתשובה). אין לזקוף לחובת המשיב את מצבו הרפואי שאינו מאפשר לו לטוס ולהגיע לישראל, לבטח העובדה שבשל נגיף הקורונה נמנע מהגעה לדיוני קדם המשפט אינה לחובתו. עם זאת העובדה שהמשיב מנוע מלהגיע לישראל, שלא באשמתו, מצביעה על קושי ניכר שכן ככל שייפסקו לחובתו הוצאות שלא ישולמו לא תוכל המבקשת להסתייע ברשות האכיפה והגבייה בישראל לשם גבייתן. יפים בהקשר זה דברי כבוד השופט גרוניס ברע"א 8730/10 יוסף נ' בינסון (23.3.2011) פסקה 5: "ככלל, נוהגים בתי המשפט לחייב תובע המתגורר בחוץ לארץ, ואין בידיו נכסים בארץ שמהם ניתן להיפרע, בהפקדת ערובה להוצאות. זאת, אף מבלי לבחון את סיכויי התביעה. ההצדקה לכך נעוצה בחשש שמא יפסיד התובע בתביעתו, ייפסקו הוצאות משפט לטובת הנתבע והנתבע יתקשה לגבות את חובו מאדם המתגורר מחוץ לתחום השיפוט...".

המשיב הלן על כך שהמבקשת לא טרחה לטעון שבדקה את מצבו של המשיב בארצות הברית, אלא התמקדה בכך שהוא לא התייצב לדיונים (סעיף 8 לתשובה). אלא שאין בכך לחתור תחת דברי כבוד השופט גרוניס ותחת האפשרות לחייב תושבי חוץ בהפקדת ערובה כשאין בידיהם נכסים בישראל. כמו כן, המשיב עצמו יכול היה בנקל להציג את יכולתו הכלכלית לו סבר שיש לעשות כן, במסגרת תשובתו. בפרט לאחר שניתנה לו זכות טיעון בשים לב למהות הבקשה ולכך שהמבקשת מנתה את הקשיים בגביית הוצאות בנסיבות שתיארה (סעיף 11 לבקשה). מעת שמדובר בתושב חוץ ומעת שהוגשה בקשה מעין זו היה על המשיב להצביע על כך שניתן יהיה להיפרע ממנו ככל שייפסקו לחובתו הוצאות. לו השכיל המשיב להציג נכסים, כספים או זכויות באופן שהיה בהם להבטיח את ההוצאות יתכן שהיה בכך די. לפיכך עובדת מגוריו בארצות הברית במשך כ-40 שנים ללא נכסים בישראל, מהווה שיקול ענייני שיש לבחון אותו בדיון בשאלת הערובה.

14. המשיב בתשובתו לא התייחס לרכוש כלשהו שניתן יהיה להיפרע ממנו לא בארץ לא כל שכן בחו"ל, למעשה המשיב לא הציג את יכולתו הכלכלית כלל. יוצא אפוא, שהנסיבות הכלכליות של המשיב אינן בהירות, עם זאת המשיב מיוצג על ידי עו"ד פרטית, נחזה שנושא באגרות בית המשפט יש

בית משפט לענייני משפחה בתל אביב - יפו

ת"ע 64619-02-20 XXX נ' XXX
כב' הרשמת עינת גלעד משולם

בכך ללמד כי הפקדת ערובה מידתית לא תהווה עבורו מחסום בלתי עביר ולא יהיה בכך לפגוע בזכות לברר את טענותיו המשפטיות.

בתוך כך יש לציין, החלטה מעין זו מורה על הפקדת כספים בקופת בית המשפט וככל שבסופו של יום יתקבלו טענות המשיב יושבו כספי הערובה לידי.

שילוב הנימוקים לעיל מוביל למסקנה כי יש להורות על חיוב המשיב בהפקדת ערובה מתונה.

15. סכום הערובה – המבקשת סברה כי נכון להורות למשיב להפקיד ערובה בסך 150,000 ₪. בקשתה לעניין הסכום אינה מגובה או נסמכת על מסמכים אף אינה נעוצה בטעמים מפורטים. עם זאת מובן כי ניהול ההליך הוא בעל עלויות מעצם טיבו, נדרש ייצוג ובתיק כבר התקיימו שני קדמי משפט נקבע דיון נוסף, זאת לצד בקשות והתייחסויות. מעת שמדובר במשיב השוהה בחו"ל וחלק מעדיו אף הם, צפויות הוצאות נוספות זאת לצד חקירות הצדדים ומעורבים נוספים כגון הנוטריון – כל אלה מגלמים משאבים שיידרשו להם הצדים לצורך ניהול ההליך. בקביעת גובה הערובה נלקחות בחשבון מכלול הנסיבות, טענות הצדדים באשר לסיכויי ההליך ולעובדת שהותו של המשיב בחו"ל וללא נכסים בישראל, כל זאת תוך איזון בין זכות המשיב לבירור התובענה והבטחת זכות הגישה שלו לבית המשפט לבין זכות המבקשת להבטיח את הוצאותיה ככל שהתובענה תידחה בשל ההליכים שכבר נאלצה להתמודד עמם וההוצאות ששולמו על ידה.

16. תוצאה

לנוכח האמור לעיל, אני מורה למשיב להפקיד סך של 37,000 ₪ להבטחת הוצאות המבקשת. הערובה תופקד עד ליום 18.5.2021.

ככל שהתנגדות המשיב תתקבל ובהתאם להחלטת בית המשפט, יושבו כספי הערובה לידי. תשומת לב המשיב לתקנה 157(ב) לתקנות תשע"ט המורה כך, "לא ניתנה הערובה בתוך המועד שהורה, יימחק כתב התביעה".

לנוכח התוצאה המשיב ישלם למבקשת הוצאות בקשה זו בסך של 1,500 ₪. תזכורת פנימית 25.5.2021 – בדיקת הפקדת ערובה/ מחיקת התובענה.

ההחלטה מותרת בפרסום לאחר השמטת שמות ופרטים מזהים.

ניתן היום, ח' אייר תשפ"א, 20 אפריל 2021, בהעדר הצדדים.

בית משפט לענייני משפחה בתל אביב - יפו

ת"ע 64619-02-20 XXX נ' XXX
כב' הרשמת עינת גלעד משולם

עינת גלעד משולם, רשמת